

Missatge de Benet XVI per a la XLVI Jornada Mundial de la Pau 2013

“Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus” (Mt 5, 9), són les paraules de Jesucrist que han inspirat a Benet XVI en el seu missatge per a la XLVI Jornada Mundial de la Pau d’enguany.

12/01/2013

Feliços els qui treballen per la pau

1. Cada nou any comporta l'esperança d'un món millor. En aquesta perspectiva, demano a Déu, Pare de la humanitat, que ens concedeixi la concòrdia i la pau, perquè es puguin complir les aspiracions d'una vida pròspera i feliç per a tothom.

Transcorreguts 50 anys del concili Vaticà II, que ha contribuït a enfortir la missió de l'Església en el món, és encoratjador constatar que els cristians, com poble de Déu en comunió amb ell i caminant amb els homes, es comprometen en la història compartint les alegries i esperances, les tristeses i angoixes, [1] anunciant la salvació de Crist i promovent la pau per a tothom.

En efecte, aquest temps nostre, caracteritzat per la globalització, amb els seus aspectes positius i negatius, així com per conflictes sagnants encara en curs, i per

amenaces de guerra, reclama un compromís renovat i concertat en la recerca del bé comú, del desenvolupament de tots els homes i de tot l'home.

Causen alarma els focus de tensió i contraposició provocats per la desigualtat creixent entre rics i pobres, pel predomini d'una mentalitat egoista i individualista, que s'expressa també en un capitalisme financer no regulat. A part de les diverses formes de terrorisme i delinqüència internacionals, representen un perill per a la pau els fonamentalismes i fanatismes que distorsionen la vertadera naturalesa de la religió, cridada a afavorir la comunió i la reconciliació entre els homes.

I, això no obstant, les nombroses iniciatives de pau que enriqueixen el món testimonien la vocació innata de la humanitat envers la pau. El desig

de pau és una aspiració essencial de cada home, i coincideix d'alguna manera amb el desig d'una vida humana plena, feliç i aconseguida. En altres paraules, el desig de pau es correspon amb un principi moral fonamental, és a dir, amb el dret i el deure a un desenvolupament integral, social, comunitari, que forma part del disseny de Déu sobre l'home. L'home està fet per a la pau, que és un do de Déu.

Tot això m'ha portat a inspirar-me per a aquest missatge en les paraules de Jesucrist: «Feliços els qui treballen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu» (*Mt* 5, 9).

La benaurança evangèlica

2. Les benaurances proclamades per Jesús (cf. *Mt* 5, 3-12; *Lc* 6, 20-23) són promeses. En la tradició bíblica, efectivament, la benaurança pertany a un gènere literari que comporta sempre una bona notícia, és a dir, un

evangelí que culmina amb una promesa. Per tant, les benaurances no són simples recomanacions morals, l'observança de les quals preveu que, en el moment oportú —un temps situat normalment en l'altra vida—, s'obtingui una recompensa, és a dir, una situació de felicitat futura. La benaurança consisteix més aviat en el compliment d'una promesa dirigida a tots els qui es deixen guiar per les exigències de la veritat, la justícia i l'amor. Els qui s'encomanen a Déu i a les seves promeses són considerats sovint pel món com ingenus o allunyats de la realitat. Això no obstant, Jesús els declara que, no sols en l'altra vida sinó ja en aquesta, descobriran que són fills de Déu, i que, des de sempre i per sempre, Déu és totalment solidari amb ells. Comprendran que no estan sols, perquè ell està a favor que es comprometin amb la veritat, la justícia i l'amor. Jesús, revelació de

l'amor del Pare, no dubta a oferir-se amb el sacrifici d'ell mateix. Quan s'acull Jesucrist, Home i Déu, es viu l'experiència joiosa d'un do immens: compartir la vida mateixa de Déu, és a dir, la vida de la gràcia, penyora d'una existència plenament benaventurada. En particular, Jesucrist ens dóna la vertadera pau que neix de l'encontre confiat de l'home amb Déu.

La benaurança de Jesús diu que la pau és al mateix temps un do messiànic i una obra humana. En efecte, la pau pressuposa un humanisme obert a la transcendència. És fruit del do recíproc, d'un enriquiment mutu, gràcies al do que brolla de Déu, i que permet viure amb els altres i per als altres. L'ètica de la pau és ètica de la comunió i de la participació. És indispensable, doncs, que les diferents cultures actuals superin antropologies i ètiques basades en

pressupostos teoricopràctics purament subjectivistes i pragmàtics, en virtut dels quals les relacions de convivència s'inspiren en criteris de poder o de benefici, els mitjans es converteixen en fins i viceversa, la cultura i l'educació se centren únicament en els instruments, en la tecnologia i l'eficiència. Una condició prèvia per a la pau és el desmantellament de la dictadura del relativisme moral i del pressupòsit d'una moral totalment autònoma, que tanca les portes al reconeixement de la llei moral natural imprescindible inscrita per Déu en la consciència de cada home. La pau és la construcció de la convivència en termes racionals i morals, sostenint-se sobre un fonament la mesura del qual no la crea l'home, sinó Déu: «Que el Senyor faci poderós el seu poble, que el Senyor beneeixi el seu poble amb la pau», diu el Salm 29 (v. 11).

La pau, do de Déu i obra de l'home

3. La pau concerneix la persona humana en la seva integritat i implica la participació de tot l'home. Es tracta de pau amb Déu vivint segons la seva voluntat: pau interior amb un mateix, i pau exterior amb el proïsme i amb tota la creació.

Comporta principalment, com ho va escriure el beat Joan XXIII a l'encíclica *Pacem in terris*, de la qual d'aquí a pocs mesos es complirà el 50è aniversari, la construcció d'una convivència basada en la veritat, la llibertat, l'amor i la justícia. [2] La negació del que constitueix la vertadera naturalesa de l'ésser humà en les seves dimensions constitutives, en la seva capacitat intrínseca de conèixer la veritat i el bé i, en última instància, Déu mateix, posa en perill la construcció de la pau. Sense la veritat sobre l'home, inscrita en el seu cor pel Creador, es menyscaba la

llibertat i l'amor, la justícia perd el fonament del seu exercici.

Per arribar a ser un autèntic treballador per la pau, és indispensable cuidar la dimensió transcendent i el diàleg constant amb Déu, Pare misericordiós, mitjançant el qual s'implora la redempció que el seu Fill Unigènit ens ha conquerit. Així l'home podrà vèncer aquest germen de foscor i de negació de la pau que és el pecat en totes les seves formes: l'egoisme i la violència, la cobdícia i el desig de poder i dominació, la intolerància, l'odi i les estructures injustes.

La realització de la pau depèn en gran manera del reconeixement que, en Déu, som una sola família humana. Com ho ensenya l'encíclica *Pacem in terris*, s'estructura mitjançant relacions interpersonals i institucions sostingudes i animades per un «nosaltres» comunitari, que

implica un ordre moral intern i extern, en el qual es reconeixen sincerament, d'acord amb la veritat i la justícia, els drets recíprocs i els deures mutus. La pau és un ordre vivificat i integrat per l'amor, capaç de fer sentir com a pròpies les necessitats i les exigències del proïsme, de fer partícips els altres dels propis béns, i de tendir que sigui cada cop més difosa en el món la comunió dels valors espirituals. És un ordre dut a terme en la llibertat, és a dir, en la manera que correspon a la dignitat de les persones, que per la seva pròpia naturalesa racional assumeixen la responsabilitat de les obres pròpies. [3]

La pau no és un somni, no és una utopia: la pau és possible. Els nostres ulls han de veure-hi amb més profunditat, sota la superfície de les aparences i de les manifestacions, per a descobrir una realitat positiva que existeix en els nostres cors,

perquè tot home ha estat creat a imatge de Déu i cridat a créixer, contribuint a la construcció d'un món nou. En efecte, Déu mateix, mitjançant l'encarnació del Fill, i la redempció que ell va dur a terme, ha entrat en la història, fent sorgir una nova creació i una aliança nova entre Déu i l'home (cf. *Jr* 31, 31-34), i donant-nos la possibilitat de tenir «un cor nou» i «un esperit nou» (cf. *Ez* 36, 26).

Precisament per això, l'Església està convençuda de la urgència d'un nou anunci de Jesucrist, el factor primer i principal del desenvolupament integral dels pobles, i també de la pau. En efecte, Jesús és la nostra pau, la nostra justícia, la nostra reconciliació (cf. *Ef* 2, 14; *2 Co* 5, 18). Aquell que treballa per la pau, segons la benaurança de Jesús, és aquell que cerca el bé de l'altre, el bé total de l'ànima i el cos, avui i demà.

A partir d'aquest ensenyament es pot deduir que tota persona i tota comunitat —religiosa, civil, educativa i cultural— està cridada a treballar per la pau. La pau és principalment la realització del bé comú de les diferents societats, primeres i intermèdies, nacionals, internacionals i d'abast mundial. Precisament per aquesta raó es pot afirmar que les vies per a construir el bé comú són també les vies que s'han de seguir per a obtenir la pau.

Aquells que treballen per la pau són els qui estimen, defensen i promouen la vida en la seva integritat

4. El camí per a la realització del bé comú i de la pau passa sobretot pel respecte de la vida humana, considerada en els seus múltiples aspectes, des de la seva concepció, en el seu desenvolupament i fins a la seva fi natural. Autèntics

treballadors per la pau són, doncs, els qui estimen, defensen i promouen la vida humana en totes les seves dimensions: personal, comunitària i transcendent. La vida en plenitud és el cim de la pau. Qui vol la pau no pot tolerar atemptats i delictes contra la vida.

Els qui no aprecien suficientment el valor de la vida humana i, en conseqüència, sostenen per exemple l'alliberament de l'avortament, potser no s'adonen que, d'aquesta manera, proposen la recerca d'una pau il·lusòria. La fugida de les responsabilitats, que envileix la persona humana, i molt més la mort d'un ésser inerm i innocent, mai no podran portar felicitat o pau. En efecte, com és possible pretendre aconseguir la pau, el desenvolupament integral dels pobles o la salvaguarda mateixa de l'ambient, sense que sigui tutelat el dret a la vida dels més febles,

començant pels que encara no han nascut? Cada agressió a la vida, especialment en l'origen, provoca inevitablement danys irreparables en el desenvolupament, en la pau, en l'ambient. Tampoc és just codificar de manera subreptícia falsos drets o llibertats que, basats en una visió reductiva i relativista de l'ésser humà, i mitjançant l'ús hàbil d'expressions ambigües encaminades a afavorir un pretès dret a l'avortament i a l'eutanàsia, amenacen el dret fonamental a la vida.

També l'estructura natural del matrimoni ha de ser reconeguda i promoguda com la unió d'un home i una dona, davant els intents d'equiparar-la des d'un punt de vista jurídic amb formes radicalment diferents d'unio que, en realitat, malmeten i contribueixen a la seva desestabilització, enfosquant el seu

caràcter particular i el seu paper insubstituïble en la societat.

Aquests principis no són veritats de fe, ni una mera derivació del dret a la llibertat religiosa. Estan inscrits en la naturalesa humana mateixa, es poden conèixer per la raó, i per tant són comuns a tota la humanitat.

L'acció de l'Església en promoure'ls no té un caràcter confessional, sinó que es dirigeix a totes les persones, prescindint de la seva afiliació religiosa. Aquesta acció es fa més necessària com més es neguen o no es comprenen aquests principis, la qual cosa és una ofensa a la veritat de la persona humana, una ferida greu infringida a la justícia i a la pau.

Per tant, constitueix també una cooperació important per a la pau el reconeixement del dret a l'ús del principi de l'objecció de consciència respecte a lleis i mesures governatives que atempten contra la

dignitat humana, com l'avortament i l'eutanàsia, per part dels ordenaments jurídics i l'administració de la justícia.

Entre els drets humans fonamentals, també per a la vida pacífica dels pobles, es troba el de la llibertat religiosa de les persones i les comunitats. En aquest moment històric, és cada vegada més important que aquest dret sigui promogut no sols des d'un punt de vista negatiu, com a llibertat front —per exemple, enfront d'obligacions o constriccions de la llibertat d'elegir la pròpia religió—, sinó també des d'un punt de vista positiu, en les seves diverses articulacions, com a llibertat de testimoniar, per exemple, la pròpia religió, anunciar i comunicar el seu ensenyament, organitzar activitats educatives, benèfiques o assistencials que permetin aplicar els preceptes religiosos, ser i actuar com

organismes socials, estructurats segons els principis doctrinals i els fins institucionals que els són propis. Lamentablement, fins i tot en països amb una antiga tradició cristiana, s'estan multiplicant els episodis d'intolerància religiosa, especialment en relació amb el cristianisme o amb els qui simplement porten signes d'identitat de la seva religió.

El qui treballa per la pau ha de tenir present que, en sectors cada vegada més grans de l'opinió pública, la ideologia del liberalisme radical i de la tecnocràcia insinuen la convicció que el creixement econòmic s'ha d'aconseguir fins i tot a costa d'erosionar la funció social de l'Estat i de les xarxes de solidaritat de la societat civil, així com dels drets i deures socials. Aquests drets i deures han de ser considerats fonamentals per a la realització plena d'altres, començant pels civils i polítics.

Un dels drets i deures socials més amenaçats actualment és el dret al treball. Això es deu al fet que, cada cop més, el treball i el reconeixement just de l'estatut jurídic dels treballadors no estan adequadament valorats, perquè el desenvolupament econòmic es fa dependre sobretot de la llibertat absoluta dels mercats. El treball és considerat una mera variable dependent dels mecanismes econòmics i financers. Pel que fa a això, reitero que la dignitat de l'home, així com les raons econòmiques, socials i polítiques, exigeixen que «es continuï cercant com a prioritat l'objectiu de l'accés al treball per part de tots, o que el mantinguin». [4] La condició prèvia per a la realització d'aquest projecte ambiciós és una consideració renovada del treball, basada en els principis ètics i valors espirituals, que n'enrobusteixi la concepció com a bé fonamental per a la persona, la família i la societat. A aquest bé

correspon un deure i un dret que exigeixen polítiques de treball noves i valentes per a tots.

Construir el bé de la pau mitjançant un nou model de desenvolupament i d'economia

5. Actualment són molts els qui reconeixen que és necessari un nou model de desenvolupament, així com una nova visió de l'economia. Tant el desenvolupament integral, solidari i sostenible, com el bé comú, exigeixen una correcta escala de valors i béns, que es poden estructurar tenint Déu com a referència última. No n'hi ha prou amb disposicions de molts mitjans i una àmplia gamma d'opcions, encara que calgui apreciar-los. Tant els múltiples béns necessaris per al desplegament, com les opcions possibles han de ser emprats segons la perspectiva d'una vida bona, d'una conducta recta que reconegui la primacia de la dimensió

espiritual i la crida a la consecució del bé comú. D'una altra manera, perden la seva justa valència, acabant per exaltar nous ídols.

Per sortir de l'actual crisi financera i econòmica —que té com a efecte un augment de les desigualtats— es necessiten persones, grups i institucions que promoguin la vida, afavorint la creativitat humana per aprofitar fins i tot la crisi com una ocasió de discerniment i un nou model econòmic. El que ha prevalgut en els últims decennis postulava la maximització del profit i del consum, en una òptica individualista i egoista dirigida a valorar les persones només per la seva capacitat de respondre a les exigències de la competitivitat. Des d'una altra perspectiva, però, l'èxit autèntic i durador s'obté amb el do d'un mateix, de les pròpies capacitats intel·lectuals, de la pròpia iniciativa, ja que un desenvolupament econòmic

sostenible, és a dir, autènticament humà, necessita del principi de gratuïtat com a manifestació de fraternitat i de la lògica del do. [5] En concret, dins l'activitat econòmica, el qui treballa per la pau es configura com aquell que instaura amb els seus col·laboradors i companys, amb els clients i els usuaris, relacions de lleialtat i de reciprocitat. Realitza l'activitat econòmica per al bé comú, viu el seu esforç com quelcom que va més enllà del seu interès mateix, per a benefici de les generacions presents i futures. Es troba així treballant no sols per a ell mateix, sinó també per a donar als altres un futur i un treball digne.

En l'àmbit econòmic es necessiten, especialment per part dels Estats, polítiques de desenvolupament industrial i agrícola que es preocupin del progrés social i de la universalització d'un estat de dret i democràtic. És fonamental i

imprescindible, a més, l'estructuració ètica dels mercats monetaris, financers i comercials, que han de ser estabilitzats i més ben coordinats i controlats, de manera que no es causi dany als més pobres. La sol·licitud dels molts que treballen per la pau s'ha de dirigir a més —amb una major resolució respecte al que s'ha fet fins ara— a atendre la crisi alimentària, molt més greu que la financera. La seguretat dels aprovisionaments d'aliments ha tornat a ser un tema central en l'agenda política internacional, a causa de crisis relacionades, entre d'altres coses, amb les oscil·lacions sobtades dels preus de les primeres matèries agrícoles, amb els comportaments irresponsables per part d'alguns agents econòmics i amb un control insuficient per part dels governs i la comunitat internacional. Per a fer front a aquesta crisi, els qui treballen per la pau estan cridats a actuar plegats amb esperit de

solidaritat, des de l'àmbit local fins a l'internacional, amb l'objectiu de posar els agricultors, en particular a les petites realitats rurals, en condicions de poder desenvolupar la seva activitat de manera digna i sostenible des d'un punt de vista social, ambiental i econòmic.

L'educació a una cultura de la pau: el paper de la família i de les institucions

6. Vull reiterar amb força que tots els qui treballen per la pau estan cridats a conrear la passió pel bé comú de la família i la justícia social, així com el compromís per una educació social idònia.

Ningú no pot ignorar o minimitzar el paper decisiu de la família, cèl·lula base de la societat des del punt de vista demogràfic, ètic, pedagògic, econòmic i polític. Aquesta té com a vocació natural promoure la vida: acompanya les persones en el seu

creixement i les anima a potenciar-se mútuament mitjançant l'atenció recíproca. En concret, la família cristiana porta amb ella el germen del projecte d'educació de les persones segons la mesura de l'amor diví. La família és un dels subjectes socials indispensables en la realització d'una cultura de la pau. Cal tutelar el dret dels pares i el seu paper primer en l'educació dels fills, en primer lloc en l'àmbit moral i religiós. En la família neixen i creixen els qui treballen per la pau, els futurs promotors d'una cultura de la vida i de l'amor. [6]

En aquesta immensa tasca d'educació per a la pau estan implicades en particular les comunitats religioses. L'Església se sent partícip en aquesta gran responsabilitat a través de la nova evangelització, que té com a pilars la conversió a la veritat i a l'amor de Crist i, consegüentment, un nou

naixement espiritual i moral de les persones i les societats. L'encontre amb Jesucrist plasma els qui treballen per la pau, comprometent-los en la comunió i la superació de la injustícia.

Les institucions culturals, escolars i universitàries exerceixen una missió especial en relació amb la pau. A elles se'ls demana una contribució significativa no sols en la formació de noves generacions de líders, sinó també en la renovació de les institucions públiques, nacionals i internacionals. També poden contribuir a una reflexió científica que assenta les activitats econòmiques i financeres en un sòlid fonament antropològic i ètic. El món actual, particularment el polític, necessita del suport d'un pensament nou, d'una nova síntesi cultural, per a superar tecnicismes i harmonitzar les múltiples tendències polítiques amb vista al bé comú. Aquest,

considerat com un conjunt de relacions interpersonals i institucionals positives al servei del creixement integral dels individus i els grups, és la base de qualsevol educació a l'autèntica pau.

Una pedagogia del qui treballa per la pau

7. Com a conclusió, apareix la necessitat de proposar i promoure una pedagogia de la pau. Aquesta demana una vida interior rica, referents morals clars i vàlids, actituds i estils de vida apropiats. En efecte, les iniciatives per la pau contribueixen al bé comú i creen interès per la pau i eduquen per a ella. Pensaments, paraules i gestos de pau creen una mentalitat i una cultura de la pau, una atmosfera de respecte, honestat i cordialitat. Cal ensenyar els homes a estimar-se i educar-se per a la pau, i a viure amb benevolència, més que amb simple

tolerància. És fonamental que es creï el convenciment que «cal dir no a la venjança, cal reconèixer les pròpies culpes, acceptar les disculpes sense exigir-les i, en fi, perdonar», [7] de manera que els errors i les ofenses puguin ser en veritat reconeguts per avançar plegats cap a la reconciliació. Això suposa la difusió d'una pedagogia del perdó. El mal, en efecte, es venç amb el bé, i la justícia es busca imitant Déu Pare que estima tots els seus fills (cf. *Mt* 5, 21-48). És un treball lent, perquè suposa una evolució espiritual, una educació per als valors més alts, una visió nova de la història humana. És necessari renunciar a la falsa pau que prometen els ídols d'aquest món i als perills que l'acompanyen; a aquesta falsa pau que fa les consciències cada vegada més insensibles, que porta a tancar-se en un mateix, a una existència atrofiada, viscuda en la indiferència. Al contrari, la pedagogia de la pau implica acció,

compassió, solidaritat, valentia i perseverança.

Jesús encarna el conjunt d'aquestes actituds en la seva existència, fins al do total d'ell mateix, fins «perdre la vida» (cf. *Mt* 10, 39; *Lc* 17, 33; *Jn* 12, 35). Promet als seus deixebles que, abans o després, faran el descobriment extraordinari de què hem parlat a l'inici, és a dir, que en el món es troba Déu, el Déu de Jesús, completament solidari amb els homes. En aquest context, voldria recordar l'oració amb què es demana a Déu que ens faci instruments de la seva pau, per portar el seu amor on hi hagués odi, el seu perdó on hi hagués ofensa, la vertadera fe on hi hagués dubte. Per part nostra, al costat del beat Joan XXIII, demanem a Déu que il·lumini també amb la seva llum la ment dels qui governen les nacions, perquè, alhora que s'esforcen pel benestar just dels seus ciutadans, assegurin i defensin el do

bellíssim de la pau; que encengui les voluntats de tots els homes per tirar per terra les barreres que divideixen els uns dels altres, per estrènyer els vincles de la caritat mútua, per fomentar la comprensió recíproca, per perdonar, en fi, a tots aquells que ens hagin injuriat. D'aquesta manera, sota el seu auspici i la seva empara, que tots els pobles s'abracin com germans i floreixi i regni sempre entre ells la tan anhelada pau. [8]

Amb aquesta invocació, demano que tothom sigui veritable treballador i constructor de pau, de manera que la ciutat de l'home creixi en concòrdia fraternal, en prosperitat i pau.

Benedictus pp. XVI

Vaticà, 8 de desembre de 2012

.....

[1] Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Cost. past. *Gaudium et spes* , sobre l'Església en el món actual, 1.

[2] Cf. Carta enc. *Pacem in terris* (11 abril 1963): AAS 55 (1963), 265-266.

[3] Cf. *ibid* .: AAS 55 (1963), 266.

[4] Carta enc., *Caritas in veritate* (29 juny 2009), 32: AAS 101 (2009), 666-667.

[5] Cf. *ibid* ., 34. 36: AAS 101 (2009), 668-670; 671-672.

[6] Cf. Joan Pau II, Missatge per a la Jornada Mundial de la Pau 1994 (8 desembre 1993), 2: AAS 86 (1994), 156-162.

[7] Discurs als membres del govern, de les institucions de la república, el cos diplomàtic, els responsables religiosos i els representants del món de la cultura, Baabda-Líban (15 setembre 2012): *L'Osservatore*

Romano , ed. en llengua espanyola,
23 setembre 2012, p. 6.

[8] Cf. Carta enc. *Pacem in terris* (11
abril 1963): AAS 55 (1963), 304.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/missatge-
de-benet-xvi-per-a-la-xlvi-jornada-
mundial-de-la-pau-2013/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/missatge-de-benet-xvi-per-a-la-xlvi-jornada-mundial-de-la-pau-2013/) (08/08/2025)